

KÖRÖS LOBOGÓ

AZ RKP ARAD MEGYEI BIZOTTSÁGA
ÉS A MEGYEI NEPTANÁCS LAPJA

XXVI. évfolyam
7760. szám
4 oldal,
30 bani
Vasárnap,
1970.
március 1.

Tervteljesítések, tulszárnyalások az első két hónapban

Két hónap múlt el öt éves tervünk utolsó esztendőjéből. Az üzemek és vállalatok munkaközösségei igyekeztek ütemesen dolgozni, hogy biztosítsák a gazdasági terv teljesítését. A legtöbb aradi vállalatban sikerült teljesíteni a célkitűzéseket, a szorgalmasabb közösségek túl is szárnyalták azokat.

A Gépjavitó Üzem

motorszerelői, gépjavitói és a többi részleg dolgozóit ez év első két hónapjában nemcsak teljesen teljesítették, hanem túl is szárnyalták tervfeladataikat. Az összeszerelési tervet februárban 103 százalékkal valósították meg. Ugyanígy a készáruterveket is. Az eladott és értékesített árutermelesek előirányzatát is túllepték 1 százalékkal.

Januárban a mezőgazdaság több jól javított traktormotort igényelt. A motorjavító részlegen dolgozók jól szervezték meg tevékenységüket és így 155 garanciálisan javított motort adtak át már az első hónapban tervén felül. Februárban is maradéktalanul teljesítették ezt a fontos feladatot.

Valamennyi részlegen lelkes szocialista verseny bontakozott ki. Ennek eredményeként tervén felül gyártottak 25 darab elektromos melegítőt, 20 darab 3 tonna kapacitású malomberendezést, 360 darab önműködő borjútatót, 15 darab motorbejárató standot és még több ezer mezőgazdasági-gép cserelékészletet.

A Refacerea konzervgyárban

az év eleje óta nagy ütemben bontakozik ki a hús preparálási és tartósítási folyamat. Ennek nyomán nemcsak teljesítették előirányzatukat, hanem 55 tonna különböző válszékú konzervet állítottak elő tervén felül. Ezen kívül ez év első

két hónapjában különböző gyümölcs szörpöket is palackoztak. Két havi tulszárnyalásuk eléri a 14,5 százalékot. Jó kezdés ez és biztosítja majd a negyedévi terv, valamint a féléves terv sikeres valóra váltását.

A Mélyhűtő Vállalat

kicsiny közössége a hónap közben észlelt kiesések ellenére is 11 százalékkal tulszárnyalta két havi előirányzatát. Ezt a munkafegyelmet erősítése és a nyersanyag kellő mennyiségben való beszerzése nyo-

mán érték el. A beszerzési tervet azonban ezen túl is összehangba kell hozni a Vagóhid, valamint a szerződéseket kötő iroda dolgozóinak munkájával.

A Vinalcool és a malom

dolgozói is kiválóan tevékenykedtek ez év első két hónapjában. Több tonna lisztet és több ezer palack bort, valamint szeszes italt küldtek tervén felül kereskedelmi egységeinkbe. A Vinalcool egyébként az Élelmiszeripari Kombiná-

ciónál működik, hiszen két hónap alatt 17,1 százalékos tulszárnyalást ért el. A malom közössége, annak ellenére, hogy februárban nagyjavítás alá vetette gépi berendezéseit, így is közel 4 százalékkal teljesítette tervén szereplő feladatait.

Az Élelmiszeripari Kombinat

valamennyi gyáregységében teljesítették az állami terv célkitűzéseit. Jól dolgoztak meg a Vagóhidon, a Tejfeldolgozó gyárban, a dohányfeldolgozó üzemegységben is. Ezért van az, hogy összkombinátii szinten mind az összeszerelés, mind pedig a készárutermelési tervet 104,2 százalékkal valósították meg két hónap alatt. Öröndetes tény az is, hogy az eladott és értékesített árutermelesekre vonatkozó feladataikat is teljesítették.

polják az ország napfényes jövőjébe vetett bizalmat, dicsőösége multszelős hősieség példái iránti megbecsülést, hogy tisztelik a román nép méltóságát és férfiasságát, magasrendű erkölcsi és szellemi erejét, mely tulajdonságok az évszázadok során az idegen elnyomók ellen, Rovinél és Podul Inaltinál, Cimpia Turzián és Selimbárnél folytatott harcokban nyilvánultak meg.

A néptömegek hazafisága különleges erővel mutatkozott meg az elnyomók ellen, a szabadságot és társadalmi igazságosságot folytató harcokban. A bábolnai felkelés, a román és magyar jobbágy-paraszatok Dózsa György vezette lázadása, a Horia, Cloșca és Crișan felkelés, Tudor Vladimirescu felkelése, akárcsak Nicolae Bălcescu forradalmi demokratikus tevékenysége a nemzeti büszkeség nagyserű oldalait képezi a román nép számára. Elsődlegesen fontos feladat beolntani és fejleszteni az ország minden fiataljában azt a tudatot, hogy a román néphez va-

tott, azért, hogy vívmányait, politikai, társadalmi és szellemi sikereit minél magasabb színvonalra emelje.

A néptömegek szabadságért és társadalmi haladásért folytatott munkájának és harcának nagyserű hagyományait a munkaszta-ly és marxista-leninista pártja átvette, magasabb színvonalon folytatta és értékesítette. A Román Kommunista Párt története során élénk tevékenységet fejtett ki annak érdekében, hogy mozgósítsa a dolgozókat az ország rabságba döntése elleni harcra, Románia függetlenségének és nemzeti szuverenitásának védelmére, a dolgozók társadalmi felszabadítására, tekintet nélkül nemzetiségükre.

A katonai fasizista diktatúra idején a Román Kommunista Párt harca vezette a néptömegeket az antonescanus terrorrendszer, a bürtös szovjetellenes háború ellen, az országnak a nemzeti katasztrófától való megmentéséért.

A kommunisták előkészítették a felkészítettek a népet az 1944 augusztus 23-i fegyveres felkelés megvalósítására, mely sorsdöntő eseményt jelentett az ország függetlenségéért kifejtett nagyserű munka iránti természetes megérzés kifejezése, hanem egy tudományos felfogás illusztrálása is, melynek értelmében a szocializmus nem születik üres tőrből, hanem egyik jellemző vonása éppen az, hogy átvesszi mindazt, amit a nép az évszázadok során haladót alkot-

Most, a tavaszi mezőgazdasági kampány küszöbén, különösen fontos feladatok hárulnak a magellenőrző laboratóriumra. Képünkön: Socaci Cornelia technikussó a vetőmagvak tisztaságát ellenőrzi. (KELEN FERENC felvétele)

Lapunk tartalmából

- **Levelek** II. oldal
- **Megnyitott a lipcsei tavaszi nemzetközi vásár**
- **Rumor lemondott a kormányalakításról** IV. oldal

III. oldal

IV. oldal

Az Apollo-12 három űrhajósának látogatása Bukarestben

Fogadás az otopeni-i repülőtéren

Szombat délután a főváros vendége az Apollo-12 három űrhajosa: Charles Conrad, Richard Gordon és Alan Bean. Az amerikai asztronauták feleségük társaságában tesznek látogatást Romániában.

Mint ismeretes, az űrhajósok körutat tesznek több latin-amerikai, európai, ázsiai és afrikai országban. Közreputógépek 13.15 órakor szállt le a román és amerikai zászlókkal díszített otopeni-i nemzetközi repülőtéren. A repülőtéren összegyűlt népes közönség a hagyományos román vendégfogadással fogadta őket, akik az Apollo-12 űrhajón tettek meg az utat a Holia és vissza.

A vendégek fogadására megjelent Gheorghe Buzdugan professzor, a Tudományos Kutatás Országos Tanácsának elnöke, Miron Nicolescu akadémikus, Romania Szocialista Köztársaság Akadémiájának elnöke, Mihnea Gheorghiu professzor, a Külföldi Kulturális kapcsolatok Román Intézetének első alelnöke, Elie Carafoli akadémikus, a Nemzetközi Űrhajózási Szövetség elnöke és a hazai tudományos és kulturális élet más személyiségei.

Jelen volt Leonard Meeker, az Amerikai Egyesült Államok bukaresti nagykövete és a nagykövetség több tagja.

A repülőgépből kilépő Charles Conradot, Richard Gordont és Alan Beant Gheorghe Buzdugan egyetemi tanár, a Tudományos Kutatás Országos Tanácsának elnöke köszönti. Szívesen üdvözöl beszédeben kifejezte azt a reményt, hogy az emberek holdra szállása nem csupán egy lépés a világegyetem meghódításának korszakában, hanem ösztönzés is a népek együtt-

működésének fejlesztésére a béke és a társadalmi haladás szolgálatában.

Engedjék meg, hogy országunk tudósai nevében öszinten gratuláljak és további sok sikert kívánjak Önöknek — mondotta.

Reméljük, hogy rövid látogatásuk során Önöknek, feleségüknek, egész kíséretüknek alkalmuk lesz foglalnak alkotni maguknak az ország eleteről, megismerkedni román tudósokkal és munkájukkal; reméljük továbbá, hogy a látogatás egyben előmozdítja a román és az amerikai nép barátságának fejlődését.

Az űrhajósok nevében Charles Conrad asztronauta mondott köszönő szavakat a meleg fogadtatásért. Az űrhajós legnagyobb öröme az, hogy miután visszatér a kozmoszból, az egész emberiséggel megosztja tapasztalatait — mondotta. Mint megjegyezte, az Egyesült Államok elnökének kérésére indultek világkörüli utra, s látogatnak el többek között Romániába is.

Noha csak rövid időt töltünk el országokban, reméljük, sok ismeretséget köthetünk, s a tudósok előtt beszámolhatunk útutazási tapasztalatainkról.

Nemzeti viseletbe öltözött fiatal lányok virággal kedveskedtek az űrhajósoknak és feleségüknek.

Az ünnepélyes fogadtatás után a három űrhajós nyitott gépkocsiban foglalt helyet és motorkerékpáros kíséretében a főváros felé vesi útjat. Utközben is népes tömeg ünnepelte a kozmosz hőseit.

Hasonló meleg ünnepelés kíséri az asztronautákat a főváros utcáin is. Jeleit annak, hogy népünk nagyra becsüli a tudomány haladásának, az egész békészerető emberiség haladásának szentelt bátor tetteket. (Agerpres)

Látogatás a fővárosban

Az amerikai űrhajósok nyomban megerkezése után megkezdtek fővárosi látogatásaikat. Elsőző is a cotroceni-i Pionirpalotába mentek. Megerkezésükkor Virgiliu Radulian, a Pionirszervezet Országos Tanácsának elnöke üdvözölte 6-

ket. Pionirok csoportja átnyújtotta az űrhajósoknak a szervezett leveit. Miután Cristina Ciobotaru, a 30. szamu Liceum tanulója román és angol nyelven elmondta

(Folytatás a IV. oldalon)

HÍREK

Városszépítésből jeles

Nagylak szorgalmas lakói is sokat tettek az elmúlt évben városuk szépítéséért. A helybeli néptanárs régrhajó bizottsága, elemelve a hazafias munkában elért eredményeket, kijelölte azokat a honpolgári bizottságokat és lakókat, akiknek néhány napon belül ünnepélyes keretek között nyújtják át a városszépítésben elért eredményeket megillető díjakat és jelvényeket.

Új autoszifon-patron töltőde

Március elsejétől a Progresul helyiipari vállalat új autoszifon-patron töltő központot létesít a November 7 utcában. A város központjában lévő töltőde segítségével a vállalat jelentős lépést tesz a tavaszi—nyári hónapokban növekvő szódavíz igénylések kielégítésére.

A Precizia szövethezet

februárban kapott gépi felszerelések között megemlíthetjük a hengerköszörülő gépet és egy nagy pontosságú esztergápadot. Az új berendezéseket március elején szerezik fel az Aurel Vlaicu uti autószerző műhelyben.

A CFR — Vajdahunyadi Metalul

barátságos előkészületi mérkőzés elmarad. A vasutas csapat ma délután 11 órakor ifjúsági csapattal játszik a CFR pályán.

Az UTA Kudzsiron vendégszerel. A barátságos találkozó Dobai András kiadásaért játsszák.

Baleset

Pénteken délen fél kettőkor az Aurel Vlaicu uton a 21—AR—1181 rendszámú autó az előtte haladó járművek miatt nem látta a szembe jövő villamosot és megfordulatlanul átvágott a sínekben. Az egyes vonalon közlekedő zsúfolt villamos beleszaladt a gépkocsi. Szerencsére sérülés nem történt, de az autó alaposan megrongálódott.

(Folytatás a IV. oldalon)

Megyének helyiségeinek állandó fejlődéséért és szépítéséért

Válasz egy versenyfelhívásra

A napokban tartották a kisje-női néptanács VI. rendes ülését, mely megvitatta a Körös-menti város 1970. évi gazdasági fejlődésének tervét, valamint a helyi néptanács idej költségvetésének elfogadására vonatkozó határozat-tervezetet. Az ülésnek részvevői értékelték azokat a megvalósításokat, amelyekkel az elmúlt esztendőben érték el, majd részletesen megvitaták a megoldásra váro feladatokat.

Attól az óhajtól lelkesítve, hogy ebben az esztendőben még magasabb színvonalra emeljük Kisje-női községgazdálkodási-városrendezési arculatát, a néptanács ülésén elfogadta a borosjenői versenyfelhívást és vállalta, hogy tevékenyen bekapcsolódik e nemes vetélkedésbe.

Elemelve a városban létező feltételeket, kifejezésre juttatva a

lakosság egyhangú óhaját, a következő felajánlásokat tették:

A BÉRUHÁZASOK TERÉN: Támogatják a megyei építő vállalatot, hogy 1970 október 31-ig befejezzék a közfürdő építését, s november 15-ig átadják rendeltetésének az új kórház épületét. Március 31-ig a városhoz tartozó Nadab faluban használatba adnak két új tantermet, szeptember 1-ig pedig elvégzik a nadabi iskolánál és a kisje-női óvodánál előirányzott munkálatokat.

A HELYIIPARBAN: Az összeszerelési tervet 350 000 lejjel, az árutermelesei előirányzatot 300 000 lejjel szárnyalják túl. Tervén felül 27 gáritura butort és 40 heverőt állítanak elő. A termelés és a munka jobb megszervezése, az anyagokkal való ésszerű gazdálkodás révén 40 000 lejjel csökkentik az önköltségi árat és u-

(Folytatás a II. oldalon)

A szocialista hazafiság — a szocialista rendszer fejlődésének erőteljes mozgatóereje

A hazafiság az egyik legmélyebb érzés, mely a különböző hazák évszázados és évezredek óta alattomosított meg az emberek tudatában. Ez az érzés az embereknek azon ország iránti szeretetében nyilvánul meg, melyben élnek és dolgoznak, azon nép iránti szeretetükben, melyhez tartoznak, haladó harci nagyságai és kulturájának gazdagsága iránti ragaszkodásukban jut kifejezésre. A haza iránti szeretet elsősorban a nép érdekeinek önfejlődő szolgálatában jut kifejezésre — melynek vállalára nehezedik az egész társadalom léte. Valóban, nem lehet szó hazafiságról ott, ahol nincs elválaszthatatlan kapcsolat az egyén és népe között. Nem szeretheted öszinten néped nyelvet, legértékesebb hagyományait, anélkül, hogy a népet magát, e nyelv, e kultúra, e hagyományok alkotóját ne szereted.

A párt és KISZ-szervezetek, az iskolákra — mint a kultúra és a nevelés fő forrására — a legnagyobb fontosságú feladatok hárulnak abban, hogy a dolgozóknak és különösen a fiatal generációnak a-

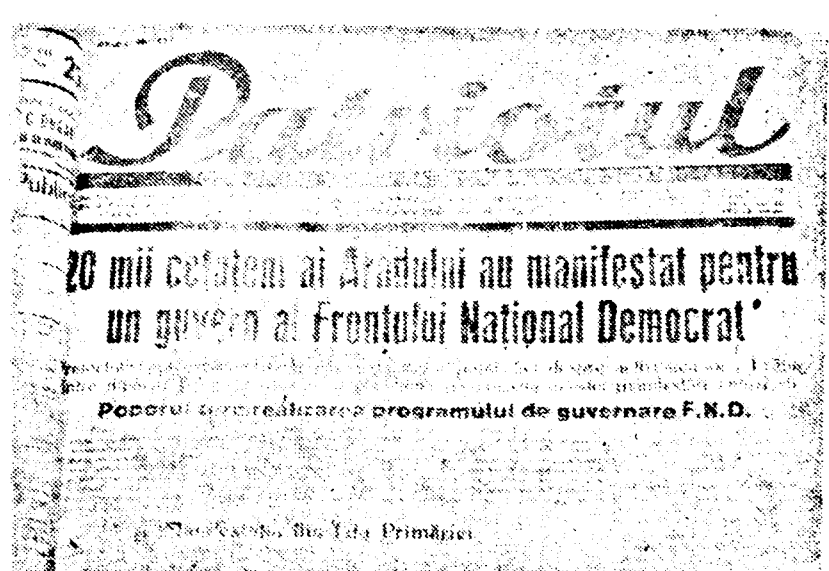
lő tartozás nyomán neve összekapcsolódik a legendás alakokkal, a nép méltó képviselőinek hőseivel, azt a meggyőződést, hogy ezeket a tájakat megvilágították Decebal vagy Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, vagy Mihai Vodă Viteazul hősi tettei, hogy a román nép évezredes jelenléte ezeken a területeken azt a felelősséget hárítja rá, hogy mindazt, ami benne a legerősebb, a haza előrehaladásának és felvirágzásának szentelje.

A román nép folytonosságának tudata a világ e részén, az a nagy megbecsülés és értékelés, mely dícsőseség multját körülveszi, nemcsak az elődök élete és harca iránti tisztelet kifejezése, a nemzetünk érvényesüléséért, az ország egységéért, szabadságáért és függetlenségéért kifejtett nagyserű munka iránti természetes megérzés kifejezése, hanem egy tudományos felfogás illusztrálása is, melynek értelmében a szocializmus nem születik üres tőrből, hanem egyik jellemző vonása éppen az, hogy átvesszi mindazt, amit a nép az évszázadok során haladót alkot-

ogatásáért, a népi hatalom megteremtése, a tömegek önfejlődése az ország ujjaépítésének folyamatában, a szocialista forradalom létrehozása, a román nép lángoló hazafiságának sokatmondó kifejezése, kétségbevonhatatlan bizonyítéka a munkaszta-ly haza- és párt iránti szeretetének.

Eppen ezért felelősségteljes feladat azon nemzedék számára, mely fiatalaságában ismerté a jogfosztottságot és a nélkülözést, a kommunistáknak, a szakszervezeteknek a nő- és ifjúsági szervezeteknek, az iskolásoknak, hogy elsőrendű célkitűzésüknek tartassák a népi harci multjának, a haza története fontos mozzanatait jelentőségének megismerését az ifjúságnak. Illyen értelemben ebben az évben nagy jelentőségű évfordulóként emlékeztünk meg 1945 március 6-ról, amikor az öntudatra ébredt nép saját képviselőit állította az államhatalom szerveibe, a Dr. Groza Péter által vezetett széles demokratikus összefogáson alapuló kormányba. Ebben az esztendőben ünnepeljünk 1945 május 9-ének, a fasizista Németország felett aratott győzelemnek 25. Alexandru Ioan Cuza, a nagy államférfi születésének 150. évfordulóját.

Meg kell ismertetni az ifjúságnak a munkaszta-ly, a párt forradalmi harcának hagyományait. A kommunista párt képes volt arra, hogy irányítsa és vezesse a népet a hősiesség oszta-lycsatáiban keresztül a szabadság és társadalmi igazsá-

...nagy jelentőségű évfordulóként emlékeztünk meg 1945 március 6-ról, amikor az öntudatra ébredt nép saját képviselőit állította az államhatalom szerveibe...

győzelmére, a szocializmus napfényes évi felé. Munkaszta-lyunk, a kommunista párt történetének ismerete nagyserű alkalmat képez az ifju generáció forradalmi nevelésére, arra, hogy fejlesszük benünket az óhaj, hogy önfejlődőan vigyük tovább az elődök, a nép legjobb fiainak, a kommunistáknak munka- és harci zászlaját.

Megfelelő figyelmet szentelve arra, hogy a fiatalok megismerjék a haza történetét, dícsőseség multját, ugyanakkor az a feladat is hárul ránk, hogy gazdag tevékenységű szervezetünk, melynek célja kielégíteni az ifjak egyre fokozódó érdeklődését országunk mai való-ságának, a sokoldalúan fejlett szocialista társadalmi rend építését betöltő évek megvalósításának megismerése iránt. Fejlesztetni kell az ifjakban a büszkeséget afelett, hogy egy szorgalmas és ügyes, áll-
tatos és vállalkozó szelle-

az RKP Arad megyei bizottsága propaganda osztályának vezetője (Folytatás a II. oldalon)

ADDIS-ABEBATÓL ARADIG

— Az utolsó ütemeket kérem megégyeszer. Harom, négy... és felcsendültek a Brahms-akkordok. Folyik a próba. George Byrd homlokán verejtékcseppek jelennek meg. Maximalisan koncentrált.

— Így jó. Köszönöm. Mára elég — mondja tökéletes francia kiejtéssel. — Au revoir!

A terem egyik sarkából figyeltem, hogyan próbál a művész. Éppen akkor oszont ki, amikor Byrd még néhány biztató szót mond az aradi filharmonikusoknak.

Az Astoria bár egyik asztalánál ismerkedünk.

— Mit óhajt fogyasztani? — kérdelem a több világnyelvet beszélő karmestert.

— Citromszörpöt.
— Valami töményt talán?
— Nem, köszönöm, nem élek vele.

S máris a zenéről, tanulmányairól, utazásairól beszélgetünk.

— Tudja, nem nagyon szeretek magamról beszélni. — Bizonyára észrevette mosolyomat, de még mielőtt szöhoz jutottam volna, folytatta: — Nem álszerénység, ne gondolja. — Fekete aktatászkájából, néhány karmesteri pálcát mellől, nagy borítékot hoz el. Nyomatott íveken sajtószemlék, koncertjeinek színhelyei: hol, mikor és mit vezényelt. Nézegetem „névjegykártyáit”. Két iv papír teleírva zeneszerzők, városok, partnerek és koncertek jegyzékével.

Tizenhárom országban, többek között, a Gewandhausorchester, a Leipzig-i, a Londoni Symphony Orchestra, l'Orchestre National de Paris, a Königlische Kapelle Kopenhága és más világhírű zenekarok dobogóján vezényelt a Dél-Karolinai szarmazású néger karmester.

Névt a világ zeneszakértői Berlinből, Dubrovnikból, Addis Abebatól, Oslóig ismerik.

Általában a világsztárok szeszé-

lyes, rossz riport-alanok. Byrd ennek ellenkezője. Megnyerő külsejű, mosolygós, kellemes ember.

— Már 19 éve élek Európában. Az Egyesült Államokban azért gyakran visszatérek. 1967—68-ban a Los Angeles-i American Ballet Theatre együttesét vezényeltem. Kinél és hol tanultam? New Yorkban és Párizsban, majd Luzernben, ahol Herbert von Karajan magánhallgatója voltam. Sokat köszönhetek mesteremnek.

Hogyan ismerkedett meg Herbert von Karajannal?

— Különös történet. Levelben neveztem be egy nyári továbbképző kurzusára. Hosszu idő múlva válaszolt titkára, hogy fogad a mester. Mi több, eljött egy koncertemre.

re s utána magántanulójává fogadott.

— Mi a véleménye, mennyiben befolyásolják a született adottságok — jelen esetben a zenek — egy művészt alkotó munkájában?

— Sablonos válasznak tűnik, ha azt mondom, hogyha a tehetség nem párosul nagy szorgalommal, semmit sem ér. De a zenében az adottságok természetesen nélkülözhetetlenek. Csupán szorgalommal a művészetnek ebben az ágában nem lehet messzire jutni. Döntő tényezők azonban mégiscsak a zenei érzék és a munkamorál.

Ennek kapcsán szeretném elmondani Önnek életem egyik nagy

élményét. Etiopiában Haile Szelassie császár vendégeként, az UNESCO megbízásából, zenei főiskolát kellett alapítanom. Nehéz dolgunk bizonyult, mert Afrika népei, csak az utóbbi évtizedekben léptek a fejlődés útjára. Többnyire autotididakták. A császár udvari zenekarából, a fuvózenekarból, a tengerészeti és mas katonai egységek együttesének zenészei közül válogattam össze egy hangverseny zenekart. El sem tudja képzelni, milyen élmény volt számomra, amikor ez a zenekar 20—30 ütemet tökéletesen eljátszott.

— Hogyan értékeli külföldön a román zenekarokat, énekeseket, együtteseket?

— Enescu, Herlea, Kónya, Spiess. Perlea nevét tisztelettel ejti ki minden zenerajongó. Az utóbbi zenei élményeim közé sorolható a Bukaresti Állami Filharmonia hangversenye, amelyet Nyugat-Németországban hallottam. Kifűnő együttes.

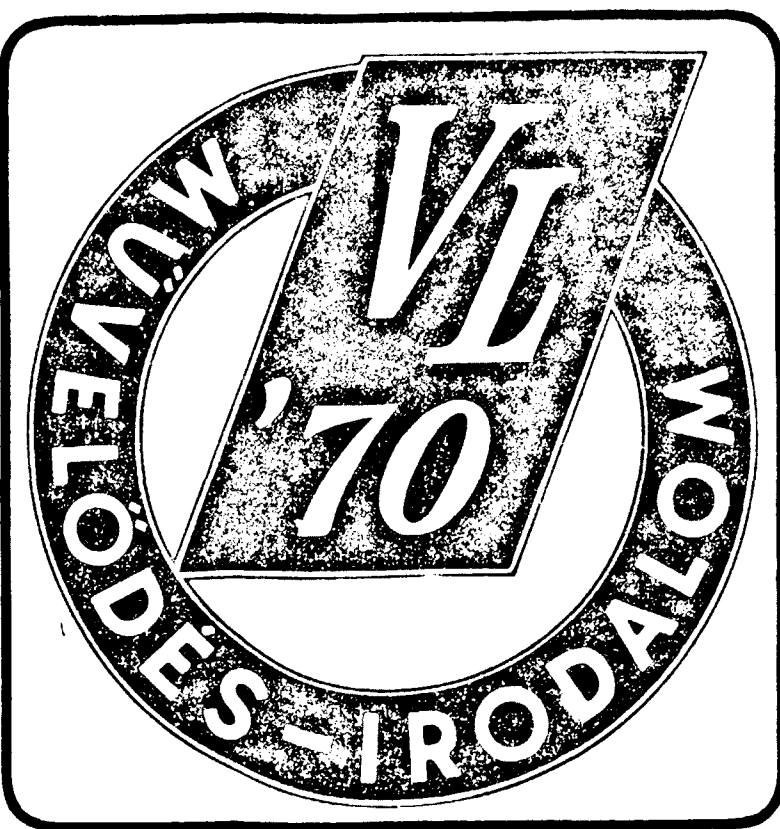
— Mi a véleménye az aradi filharmonikusokról?

— Még csak próbákon ismerkedtünk, de így is komoly, nagyon melodikus zenészeknek tartom az együttes tagjait.

— Hol lép még fel hazánkban?

— Marosvásárhelyen kedvenc zeneszerzőm, Brahms egy művét vezényeltem, majd Kolozsvárot, az operaházban Verdi Aida-ját.

SZEKERES GABOR

Coşbuc és városunk

G. Coşbuc, a nagy román klasszikus költő, irodalmi kapcsolata városunkkal 1897-ben kezdődnek. A Ion Rusu-Sirianu szerkesztette Tribuna Poporului című napilapban közli cikkét „Három induló” címmel Cîrlova, Alessandri és A. Muresanu ismert költeményeiről. Ugyanitt nyilatkozik költői munkamódszeréről is. Eredeti verseken kívül ugyancsak írt jelentős tanulmányokat és népszerűsítő-gyűjteményeket néhány érdekes önéletrajzi szöveget is.

A lap egyébként több cikkben említi Coşbuc költői jelentőségét. 1898-ban közöndas-magyarázatot tesz közre. 1899-ben — különféle fejezetekkel — az 1877—78-as háború történetét ismerteti művészi igényű prózában. 1900-tól, számos, ugyancsak a függetlenségi háborúról szóló költeményét közli. Az ezutáni években kapcsolata a lappal megszakad.

1911-től, az akkor megindult Románul külső munkatárs. Egesz sor eredeti és fordított versek szerepel a lap hasábjain. Részleteket olvashatunk Dante, Homérosz, Camvens és Firdusz fordításából. 1911 május 4-én, Karlsbadban látogatott, egy napot tölt városunkban barátai és tiszteletbeli körben. A Románulban lát napvilágot

dalomtörténet. G. Bogdan-Duică kolozsvári professzor tartotta. A költő aradi vonatkozásainak felkutatásával az utóbbi években sokat foglalkozott Ion Nicu tanár, a szobornál létrejöttének körülményeivel pedig Ovidiu Olariu muzeológus.

ficsorabínes

Alaszu Pál

Új nemzedék születik

Első szava egy óriási kiáltás volt. Megszületett vérben, könnyben, fájdalomban, mikor még rövid nadragban járt, apja elhagyta, elhagyta, mert elvitte többé nem tért haza, az óvodát csak egyszer a szemétdombra dobta, iskolába járt, tanulta: ne lopi, ne öl, tüzben szeress, szeress fagyban, amikor szakáll nőtt vidám arcan, udvarolt, tűz, füst, korom, spanyol nátha, vérhas... Öregapját nem ismerte, kertes volt és mindig jökdé, aki emlékszik meg rá, a regnálóban látta utóljára kilencszázötvennyel. Apa lett és katoná, császárvágással szült a felesége, vérben, könnyben, tudta ezt, de mégis ölt, hogy fia lett és lesz kit megtanítson, hogy szeressen, tüzben szeressen, fagyban szeressen.

Ismét költőt indít a Vörös Lobogó. Reméljük, lépésünk nem elhamarkodott és a festőművészeket ismert Alaszu Pál neve a költészet terén is, mond majd valamit a nagyközönségnek.

POLONI BARNA

Reménykedem

Olvassam a hírt: „Doktor Patrick Steptoe, a Cambridge Egyetem professzora egy tünérjű során bejelentette, hogy munkatársával együtt sikerült elérnie női petesejt megtermékenyítését laboratóriumi viszonyok között, s a megtermékenyített petesejtet beülteti egyik páciensébe”. A 34 éves Sylvia Allen vállalkozott a kísérletre. Több nagyhírű professzornak alapos etikai ellenvételei voltak. Megtanulom az új szókapcsolat, hogy „biológiai ipar”, s nyugtalanul próbálom egyeztetni a természet-tudományok forradalmával a szerelem, gyermekáldás, anyaság számomra mindig meleg-séget idéző szavakkal. Aldous Huxley Szép új világának gyermekgyártást évekkel ezelőtt még merész utópikának tartottam. De hamar megkel-

Jegyzetlapok

lett tanulnom, hogy a gondolkodás gyönyörűségével eljegyzett modern idők minden írói fantáziát meggazdáló viharaihoz felfedezési avarakat döntenek halomba, s a lehetetlent is legyőzik. Már nem dobogott meg, borzongva csodálkoztam a világsajtó újabb szenzációján: Petrucci lombikgyermekek fejlődését sikerült lefényképezni! Az olasz tudós azonban megrettent kísérletének következményeitől és a néhány napos magzatot megsemmisítette. Eredményül így is nagyot lendített az orvostudomány fejlődésén. Filmje bemutatásán azonban sírva fakadt egy francia sajtóíró. Nem tudom, doktor Patrick Steptoe a művét előtt biztos-e dolgában. Ha meg nem gondolja magát, hat hét múlva beülteti a megtermékenyített petesejtet egy olyan asszony méhbe, akinek „het hét házasság után nincs gyermeke”. Azt tudom, hogy reménykedem. A szerelem és a gyermekáldás nevében. És az egész világ nevében, hogy a nagy titkokat felfedező tudósok felelősséggel szolgálják a szebb és boldogabb jövő városainak, az egész emberiségnek ügyét.

M. I.

Ion Andreescu

Százhusz éve született a román festőművész nagy alakja, aki-ről Grigorescu — művelődéstörténetünk talán legzsfokarabb egyénisége — élete egyik leghosszabb dícsé-rő mondatát mondta.

Nem akart festő lenni. Theodor Aman rajziskolájában tanult, hogy tanári fizetésével családját támogassa. Egy bukaresti tárlat ébresztte fel benne a vágyat, hogy fessen. Huszonnégy éves ekkor. Sikerült — Grigorescu támogatásával — pénz gyűjtönie, és elutazik Barbizonba. Ez a hatás érződik festmé-

nyein. Művészetének alapjainál azonban az akkori román társadalom kiábrándító valósága áll. Az elszegényedett kereskedőcsaládokból származó festőnek egész életén át a nyomorral kellett megkü-

Évfordulók

denie. Innen származik műveinek szomorú hangvétele, ez szüli azt a fojtogató elkeseredést és lázongó felháborodást, amely nezesük-kor felgyülemlik bennünk.

SAKÁLL FERENC

Nicolae Tonitza

1940-ben, harminc évvel ezelőtt halt meg. Utolsó napjai csak arra adtak neki lehetőséget, hogy a pusztulást lassan. A sötétedést érte meg, a hajnal — ami-re várt, amiért mozgalmi rajzaival küzdött

de hátha nem veszi észre! Csak egy vékonyka szeletet vágok le! Aztán megriadtam. De az éhség kinnott. Újra meg újra a szekrény felé indultam, de az ügyeletes bonyelvác folytón a nyomomban volt. — A rohadt bunyevácát — átkoztam magamban. — Biztosan engem figyel. A nyomorult éhen-korász kiolvasta gondolatom! Gyánakzik rám és figyel. Lépre akar salni és ki akar adni!

POLONI BARNA

KOVACH GÉZA

EGY SZELET KENYÉR

efféle: hol szerezte mérhetetlen önuralmát, örökké csendes higgadt-ságát, nem gondolkoztam felette. Soha nem evett előttem. Kis dobozában mindig volt étel, néha napokig őrizte a margarint s a felkenyere érintetlenül megmaradt a következő osztásig. Talán valami ősi gyűjtögető ösztön, aszkéta önmegtartóztatás, vallásos bűjt-boly, vagy az éhezők szenvedése, a másik nincstelenségén önön-gazdagságának tudatában kajánul örövendő ferdült öntudat hajtotta, nem tudom.

Bennem meg feltámadt a szörnyű irigység, a gazdagot gyűlölő, rosszul safrakodó szegény irigysége s ezt fokozta az arcan ülő vigyor, mellyel csaként élmét leltároztam.

Egyik nap a bunyeváccal voltam szolgálatban, a többi mind kivonult. A déli levegő még ment valahogy, de négy óra felé már nem bírtam az éhséget. Talán százszor is elszámoztam az órákat a másnap esti kenyérszétosztásig, meg a déli levegő, közben hol diühvel, hol olthatatlan vígygval néztem a szekrényt, ahol Bagócs kenyere

száradt. A lappangó vágy lassan tudatos elhatározassá érlelődött bennem: vágok belőle, egyetlen egy szeletet. Nem veheti észre. Csak egy kicsi vékony szeletet vágok, annyit, hogy csillapítsam éhségem. Talán meg is mondom neki s másnap visszaadom. A szivem egyre jobban zakatolt: vajon mit szól hozzá? Raportra viszi! Biztosan taportra viszi! Az szörnyű dolog. Bajtársi lopás. Front mellett nem kukoricázunk.

Kiszaladtam az udvarra, az utat

kémleltem, távolról már mintha a masirozók faradt notája hallatszott volna. A bunyevác is kijött, jelentésre készülődött.

Az éhség egyre jobban mart s az ütemes léptek zaja már közelről hallatszott. Nem bírtam tovább, beszaladtam. Kinvitottam a szekrényt s késsel meg egy ujnyit szeletet vágtam a kenyérből. Annyi időm volt csak, hogy a zsebembe dugjam, már a folyópon hallatszott a csajkázörgés.

Zsebemben a kenyérral sapadtan szorongtam, mikor a csajkázörgés a maskor higgadt Bagócs szörnyű kiabálása törte meg.

— Megloptak! Mig odavoltunk, megloptak! Két ujnyit hiányzik a kenyereimből! Pontosan megmertem, mikor kivonultunk, s most két ujnyit hiányzik belőle! De tudom, ki lopta el — s szűrés nézését hol rám, hol a bunyevácra irányította. — Tudom ki lopta, csak ma még hallgatók! Időt adok neki, hogy jelentkezze!

— A disznó. — Gondoltam magamban — a szugori disznó még hazudik is, keresni akar. Csak egy vékony kisujnyit vágtam le, hogy

Adamovici Constantin

— Újra lejátszani életem szín-házának jelenetét? Fájó s még szép szerep. Előre bocsiatom: nem akartam színész lenni. A technika, laboratórium jobban érdekelt. Igen, jól emlékszem: diák voltam, statisztáltam a Iasi-i Nemzeti Színház Faust előadásán. Beszippantottam a kulisszák szagát, meg-szédltem s beleszerettem Thalia-ba. A színpalak Meseország határai. Itt egy élet száz életet jelent. Del-után Stefan cel Mare, este Miha-Viteazul, holnap polgár, kalmár-csaló, koldus vagy csavargó vagyok. Bar ez az átélés fikatív, de a szellem gyors váltásain, sokréti-benyomásaim, a lét koordináitára vibráló emberi lelkiismereten keresztül, és átélve, átélve, az érzéketes, értelmi és lélektani megismerés végtelen kiterjedési-bolygójára léptem. De itt a Földön a háború nemereje kezdődött. Sor-som árva faleveket sodródott a nagy viharban. Újra megkapaszkodnom csak 1946-ban sikerült a Temesvári Művészeti Intézetben. Három év múlva kollegáimmal el-határoztuk, hogy bábszínházat létesítünk. Boldog idők! Babókat faragtunk, színpalakat festettünk, rendeztünk, világosítottunk, mi-dent mi csináltunk! A szubvenció-csekély volt és korgott a gyom-runk, de meleg, őszinte barátság-kötött egymashoz, és ez elég volt, hogy önzetlenül és szenvedélytel-séggel dolgozzunk. Eletemnek ezt a dar-abját „közszínházi korszakomnak” nevezhetem. Kicsi színház volt a kicsiknek. Olyan tiszta, mint a nezők lelke. Kesőbb a „nagyok színházában” az örökök édes nek-tarabá a család méregcseppei is hulltak. De a szeretet és barátság-tűz — úgy érzem — már semmi sem oltathatja ki belőlem. Hiszem, hogy e kis színház szíkjáiról gyulladt fel a láng s égni fog ele-tem végéig. Miután elvégeztem az Intézetet, Temesváron, Brassóban, Petroşenyben tanítottam a „szak-mát”. Aztán utazó teátrista lettem, talán a vándormadarak ősi nyug-talanságától hajtva. Sok színhá-zat, rendező, közönség szeret-tem volna megismerni, mind több és több város útterét kitapintani.

mert azt tartom, a színész igazi iskolája maga az élet. Nem tudom, milyen mértékben sikerült művészkoborlásaim alatt megajándékoznom nezümet azokkal a javakkal, melyeket méltán elvár Thalia pap-jaitól, de bennem minden város, minden közönség és minden egyet-s mely nyomokat hagyott. Az emlékek gyémántgyögya metszette művészi koncepciómat, (s talán a szó túl igényes, szerénytelen) mai művészi arcalemet. Valamiképpen meg szeretném köszönni ezeknek a vasároknak és városoknak a sze-retetet, tpsait és nemteltséget, mert számomra megkönnyítettek a színház jelenségeinek megértését. Ugy tűnik, min én művész egy-er elerkezik az utnak ahhoz a szaka-szához, amikor otthonra vagyok. Az a szükségem, hogy rendez-ze és gyümölcsötse az esztétik-hosszu során át felgyülemlett élet-anyagot. Le szeretném toleldni, hogy megismerje és megismeresse közönséget, hogy bemutassa alkotásainak javait, és ha lehet, a közönség is megismerje és befogadja. Legyen a nezők vagynak hiteles kifejezője. Otthonomra ezért is így vált Arad.

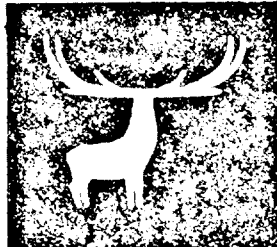
Lejegyezte: MOZER ISTVAN

Aranyszarvas

70

A héten harmadszor is felcsendül Brassóban a szignál, jelölve az Aranyszarvas táncdalversenyt kezdését.

Olvassam a lapokban a vendégek névsorát, a versenyzőket, ismeretlen neveket, hiszen a brassói táncdalversenyt a szép kezdet ígérte. Itt tint fel két évvel ezelőtt a belga Kálmán és Jacques Houstin, a cseh Joseph Laufer. Es itt tette első lépését tavaly a világjáró Jele Roy Bleck. Idén is több mint 30 külföldi versenyző jelentette be már jó előre részvételét. Így a lengyel Jerzy Polanski, a magyar Monyoki Látka, az osztrák Angela Deloni, a portugál Toninho. Hazánkat ezúttal An-

gela Similea és Dorin Anastasiu képviselik, reméljük ugyanolyan sikerrel, mint egy évvel ezelőtt Luminita Dobrescu. De eljönnek sokan a környező városokból is. Itt lesz Nana Mouscouri, a spanyol „dél csillaga”, Raphael, a híres amerikai blues énekes, Memphis Slim, a párizsi revüszínházak első nagy csillaga Josephine Baker, valamint Enrico Macias, Richard Anthony, Connie Francis, Nicoletta, hazai kedvenceink közül pedig Jean Pauenscu, Anda Călugăreanu, Mihaela Mihai, Luminita Dobrescu.

Brassóban ismét itt lesz a környező városok színe-javá. Or napja forrón az élet a színház rendezvényében, amit mi a televízió képernyőjén is végigkísérhetünk és forrón majd az élet reggeltől az esti koncertig a Carpati szálló halljában. Találkozások, sajtótájékoztetések, nyilatkozatok hangzanak majd el a nagy eseményről. És azok is, akik elestek a trofeák-tól, egy csodálatos emlékek tár-solhatunk nekem majd vissza hazajutva. Emlékszem, 1968-ban az első fesztivál alkalmával Rita Parone sajtótájékoztetésen a filmesek nyilatkoztak tényleg-látszan jegettyük azokat a dí-csőrő szavakat, amelyek Bras-sót, a nagy környező esemé-nyek terén San Remo-hoz és a világ tündek fesztiváljához lemagasodójához hasonlították.

Brassó és az Aranyszarvas ne-ne beirta már magát a slágervilágának nagykönyvébe. A héten kezdődik a következő é-vekben sorra kerülő táncdalvers-tvólok mellők lesznek ehhez a kezdethez.

(Morosváry)

